

Statens vegvesen

RIKSANTIKVAREN
Postboks 1483 Vika

0116 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Cecilie Waterloo Lindheim /
99156238

Vår referanse:
25/118632-5

Deres referanse:
25/01130-5

Vår dato:
10.06.2025

Høring av forslag til bevaringsstrategi for næringer og industriers kulturmiljø. Høringssvar fra Statens vegvesen

Vi viser til høring om forslag til bevaringsstrategi for næringer og industriers kulturmiljø sendt 28.04.2025. Under følger vårt høringsinnspill.

Konklusjon

Statens vegvesen støtter intensjonene bak strategien og anerkjenner det viktige arbeidet som er lagt ned. Forutsatt at strategien integrerer samferdselsinfrastrukturens rolle og styrker dens kobling til næringsutvikling, kan den bli et godt verktøy for både bevaring og samfunnsutvikling.

Styrker ved strategien

Strategien er et solid og gjennomarbeidet dokument som favner bredt og dypt. Den tematiske inndelingen i tre deltemaer gir en god struktur og gjør det mulig å identifisere og prioritere ulike typer kulturmiljø. Høringsprosessen viser å være bred og grundig, noe som bidrar til gjensidig læring og modning underveis.

Vi vil fremheve følgende:

- En helhetlig historisk tilnærming som inkluderer både storindustri, småindustri og mangfoldige næringer.
- God forankring i nasjonale kulturmiljøpolitiske mål, med vekt på bærekraft, ombruk og samfunnsnytte.
- Anerkjennelse av immateriell kulturarv og handverkskompetanse som en integrert del av kulturmiljøet.
- Inkluderende prosesser med bred involvering av fagmiljøer, frivillige og forvaltning.
- Tydelig vektlegging av bevaring som en ressurs i samfunnsutviklingen.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Innspurten 11C
0663 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturmottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Svakheter og forbedringspunkter ved strategien

Til tross for sine kvaliteter, mener vi strategien har enkelte svakheter:

- Manglende kobling til næringsutvikling og verdiskaping: Strategien omtaler næring og industri primært som historiske fenomener, og gir lite konkret om hvordan bevaring kan integreres i dagens og fremtidens næringspolitikk.
- I høringsdokumentet fremkommer en manglende forståelse av samferdselens betydning og rolle for utviklingen av næringer og industri: Deltema 3 om 'Industriens logistikk' behandler samferdsel og infrastruktur hovedsakelig som kulturminner, ikke som aktive forutsetninger for industriell og samfunnsmessig utvikling. Dette mener vi ikke fanger den grunnleggende betydningen som samferdselsinfrastruktur har. Imidlertid synes forståelsen for infrastrukturens betydning å ha blitt mer erkjent hos arbeidsgruppen, i forbindelse med de muntlige høringsrundene og presentasjonene underveis i prosessen.
- Lite konkretisering av tiltak og prioriteringer: Selv om strategien skal følges opp av en handlingsplan, mener vi man allerede i dette dokumentet kan være tydeligere med hensyn til tiltak, tidsrammer og ansvar – noe som vil kunne styrke gjennomføringsevnen når strategien settes ut i live.
- Fragmentert sektoransvar: Det påpekes at ansvaret for kulturmiljøer er delt mellom ulike sektorer, men strategien gir få forslag til hvordan dette kan løses gjennom bedre koordinering. Imidlertid har arbeidsgruppen underveis i høringsprosessen vist økt forståelse og bevissthet om viktigheten av koordinering på tvers av strategier og virksomhetsfelt.
- Begrenset digital strategi: Digitalisering nevnes, men det mangler en tydelig plan for hvordan digitale verktøy og metoder kan brukes i bevaring og formidling.
- Kulturminner og beredskap: I en tid med økte sikkerhetsutfordringer, tror vi bevaringsstrategien med fordel kunne belyst og tatt inn over seg viktigheten av kulturminner og kulturarv i et beredskapsperspektiv.

Samferdsel og næring – to sider av samme sak

Sett i lys av Statens vegvesens ansvar for vei- og samferdselshistorie, vil vi særlig understreke viktigheten av å se industri og næring i sammenheng med transportinfrastruktur. Som historiker Francis Sejersted har uttalt, så er samferdsel og næring to sider av samme sak, og vi mener denne forståelsen, i enda større grad, må ligge til grunn for strategiens helhetstenkning.

Transportårer – enten det gjelder vei, jernbane, havner eller luftfart – har vært avgjørende for industriens lokalisering, vekst og funksjon. I den sammenheng er det verd å trekke frem eksempler som «Sølvveien» (bergverksindustriens forutsetning) og postveiene. Ved å behandle samferdsel som et separat kulturminnetema, mister strategien en viktig system- og helhetsforståelse. Dette svekker ikke bare den historiske analysen, men også strategiens relevans for fremtidig næringsutvikling og grønn omstilling. Vi anbefaler derfor at strategien i enda større grad integrerer samferdsel og logistikk som aktive komponenter i industriens

kulturmiljø, og at det utvikles konkrete samarbeidsmodeller mellom kulturmiljøforvaltning, samferdselsmyndigheter og næringsliv.

Norsk vegmuseum, har et nasjonalt ansvar for vei- og samferdselshistorie; herunder også å dokumentere, bevare og formidle kulturminner knyttet til infrastruktur, transport og teknologisk utvikling. Vi ser derfor svært positivt på at industriens- og næringenes kulturmiljø løftes frem som et satsingsområde. Statens vegvesen ønsker å bli orientert om det videre arbeidet med strategien og arbeid med handlingsplan, også med tanke på et samarbeid rundt felles interesseområder.

Økonomi og virksomhetsstyring

Med hilsen

Ove Myrvåg

Direktør

Cecilie Waterloo Lindheim

Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.